

Frantz Fanon'un Ötesine, Çok Yönlü Bir Komünist Devrime Gitme İhtiyacı

15.01.2024 • Revcom Yazıları • Yeni Komünizm

Editörün notu: Aşağıda yer alan yazı revcom.us web sitesinde 2 Ocak 2024 tarihinde yeniden yayınlanmıştır. Çevirisini okurlarımızın dikkatine sunarız. Yazının 2 Ocak'ta yayınlanan güncellenmiş haline [buradan](#) erişebilirsiniz.

Revcom.us editörünün Notu: Frantz Fanon'a ilişkin aşağıdaki tartışma ilk olarak iki yıl önce, Fanon'un önemli eseri *Yeryüzünün Lanetlileri'nin* yeniden yayımlanması vesilesiyle Andy Zee'nin Cornel West ile yaptığı tartışmaya ek olarak yayımlanmıştır. ABD-İsrail'in Filistin halkına karşı yürüttüğü savaşa karşı hareket içindeki önemli güçlerin Fanon'u kendilerine rehber edindiği ve "dekolonizasyon" (sömürgecilikten kurtulma) açısından neyin gerekli olduğunu tartıştığı bir dönemde, bunun tam zamanı olduğunu düşünüyoruz. Makale, Fanon'un katkılarının yanı sıra çok önemli sınırlarını ve eksikliklerini de "on yıllar boyunca öğrenilenler ve daha spesifik olarak Bob Avakian tarafından öne sürülen yeni komünizmin geliştirilmesi aracılığıyla öğrenilenler" ışığında tartışıyor. İsrail'in soykırımcı savaşına karşı olan veya bu savaşla ilgilenen harekette aktif olan herkesi bu makaleyi okumaya çağırıyoruz.

Frantz Fanon'un Ötesine, Çok Yönlü Bir Komünist Devrime Gitme İhtiyacı

Yeryüzünün Lanetlileri, Üçüncü Dünya'daki sömürgeleştirilmişler arasında sömürgeci zihniyet ve bunun üstesinden gelinmesinin önemi hakkında bazı önemli içgörüler sunmanın yanı sıra, Batı sömürgeciliğinin sert bir şekilde kınanması ve bu Üçüncü Dünya ülkelerindeki burjuvazinin gerçek kurtuluş mücadelesine önderlik etme konusundaki yetersizliklerine yönelik sert bir eleştiri sunmaktadır. Bu yönüyle *Yeryüzünün Lanetlileri*, 1960'lardaki ulusal kurtuluş mücadelelerinin son büyük yükselişine katkıda bulunmuş olup, o tarihsel dönemin anlaşılması açısından önemlidir.

Aynı zamanda, geçmişe bakıldığında -ve o günden bu yana geçen on yıllar boyunca öğrenilenler açısından ve daha spesifik olarak Bob Avakian tarafından öne sürülen yeni komünizmin geliştirilmesi aracılığıyla- gerçek sorunlara yol açabilecek bazı önemli eksikliklerin olduğu sonucuna varmak mümkündür (ve gereklidir).

Bunun önemli bir yönüne değinmek gerekirse Fanon, sömürgeleştirilenlerin kendilerini, dayatılan sömürgeci zihniyetten kurtarması için sömürgeci zalime karşı şiddetin gerekli olduğunu savunuyor. Bu, eğer genel olarak doğru bir yaklaşımın parçasıysa, mazlumları aşağılayan zalime karşı silahlı mücadele de dahil olmak üzere fiilen mücadele vermenin, ülkeyi yöneten baskıcı güce karşı "batıl korkudan" kurtulmaya katkıda bulunabileceği fikrinin hiçbir yanı olmadığı anlamına gelmez. Ancak zalimlere karşı şiddet, devrimci mücadeleyi yürütmenin kendinden amacı (ya da başlı başına amacı) değildir ve olmamalıdır.

Amacın ve hedefin çok daha yüksek ve derin bir şey, olması gerekiyor: Baskıcı sisteme son vermek, her türlü baskı ve sömürüye son vermek, tüm ezilenleri ve nihayetinde tüm insanlığı özgürleştirmek. Ve tarihsel deneyimin ve bilimsel yöntemin uygulanmasının, bu temel hedef ve amaca ulaşmak için gerekli olduğunu gösterdiği şiddet, bu hedef ve amaç ile tutarlı, ve bu hedef ve amacın bir ifadesi olarak uygulanmalıdır; bu amaçla çelişki ve çatışma içerisinde veya kendinden bir amaç olarak değil.

Bununla birlikte, Fanon'un (ve Cornel West'in yeni tanıtımındaki) aksine, amaç "sonuncunun birinci olması" değil, Bob Avakian'ın (BA) defalarca vurguladığı gibi: dünya çapında artık birinci ve sonuncuların olmadığı bir noktaya ulaşmak, dünya çapında "4 Bütünlerin" başarılmasıyla komünist bir dünyaya ulaşmak. "4 Bütünler" toplumdaki tüm sınıfların ve sınıf ayrımlarının

aşılması anlamına geliyor... kapitalist-emperyalist üretim tarzından gelen tüm köleleştirici sömürü ilişkileri... bu ilişkilere karşılık gelen tüm toplumsal ilişkiler... ve dünya çapındaki sömürücü ve baskıcı ilişkileri yansıtan ve güçlendiren tüm fikirler.

Bu bağlamda Fanon'un milliyetçilik ile enternasyonalizm arasındaki ilişkiye yaklaşımı, BA'nın yeni komünizminin bir başka çok önemli gelişmesi ve katkısı olan doğru anlayışa zıt olan eklektik bir "biri iki etme" anlayışıdır. Her şeyden önce, maddi olarak genel ve temel anlamda uluslararası boyut temel ve belirleyicidir ve bu, aşağıdaki ideolojik ve pratik enternasyonalist yönelime yansıtılmalıdır: *dünya devriminin ilerleyişini her şeyin önüne koymak*, belirli bir ülkede (veya ulusta) devrimci mücadeleyi bir yandan (ve genel olarak ikincil bir yön olarak) nispeten ayrı bir süreç olarak sürdürmek, ancak temelde -ve esas olarak- dünya düzeyinde daha büyük bir sürecin parçası olarak gerçekleştirmek.

Cornel West'in giriş yazısı, Fanon'un altmışlı yıllarda sömürgeci ve ulusal baskıya karşı ve ulusal kurtuluş uğruna verilen devrimci mücadelelerin yanında yer alan rolü de dahil olmak üzere bazı doğru ve önemli noktaları doğruluyor. Aynı zamanda, dile getirilmesi gereken bazı güçlü ve önemli anlaşmazlıklar da var.

Başlangıç olarak bu girişin ilk iki cümlesi var:

Frantz Fanon yirminci yüzyılın ortalarının en büyük devrimci entelektüelidir. Aynı zamanda yirmi birinci yüzyılın en güncel kişisidir.

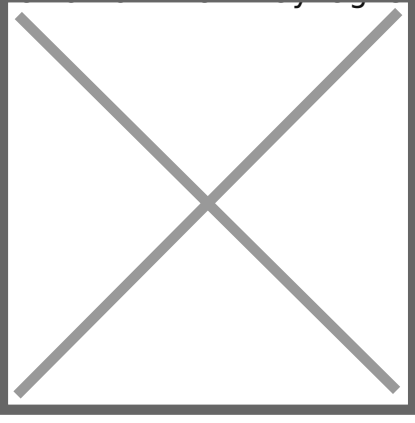
Ve sonuç cümlesi olarak şu var:

Frantz Fanon, ruhani olan ile politik olanı, varoluşsal olan ile ekonomik olanı, manevi olan ile toplumsal olanı her zaman birbirine bağlayan az sayıdaki büyük devrimci entelektüelden biridir.

Günümüzün emperyal çürüme ve kapitalist yıpranmasında (ABD, Çin veya Rusya'da olmak üzere) ekolojik acil durum, artan neo-faşizm ve yaygın yabancı düşmanlığı (Müslümanlara, Araplara, Yahudilere ve LGBTQ+ halklarına karşı) dahil derin beyaz üstünlüğünün yanı sıra Fanon'un ruhu, benim Amerikan emperyalist bağlamımda, Boykot, Tecrit ve Yaptırımlar çabalarıyla uyumlu Black Lives Matter hareketinin ve Palestinian Lives Matter hareketinin devrimci enternasyonalist kanatlarında açıkça ortaya çıkıyor. Ancak gerçek sosyalist

seçeneklerle tam anlamıyla sömürgecilikten kurtulma ve toptan demokratikleşme görevi henüz tamamlanmadı. Frantz Fanon'un asla ruhunu satmadığı ve mesihvari görevine ihanet etmediği gibi, misyonumuza da ihanet etmeyelim!

Cornel West'in girişinin başındaki ilk cümleye saygılı bir şekilde ancak kesinlikle katılmamız gerekiyor. 20. yüzyılın ortalarının (ve 1976'daki ölümüne kadar) en büyük devrimci entelektüeli Mao Zedong'du ve evet, Mao devrimci bir entelektüeldi ve pratik olduğu kadar teorik bir devrimci nderdi. 20. yüzyılın ortalarında (1949'da) Çin devriminin uzun sürecini zafere taşıyan, yüz milyonlarca inliyi emperyalist ve "yerli" devletlerin yüzyıllardır süren korkunç, insanlık dıőı baskı ve sömürüsünden kurtaran Mao'ydu. Smrclere ve zalimlere karşı mücadelesini gcl bir şekilde destekleyen ABD'deki Siyahiler de dahil olmak üzere dünya çapında milyarlarca mazlumun ilham kaynağı olarak bu devrimin devamına öncülük etti.

Bunu yaparken Mao, sömürgeci baskının özelliklerini ve bunun

yalnızca Çin'de değil, sömürgeleřtirilmiő ülkelerdeki genel kapitalizm-emperyalizm sistemiyle iliőkisini bilimsel olarak açığa çıkaran teorik, siyasi ve stratejik olduğu kadar ideolojik çizgileri de geliştirdi. (Ve yeni-sömürgeleřtirilmiő) lkelerde ve bu ülkelerdeki devrimci mücadele için, ABD gibi emperyalist ülkeler de dahil olmak üzere, bir bütün olarak dünyadaki devrimci mücadele için önemli bir yönlendirme ve rehberlik sağladı. (Ve evet, Mao aynı zamanda nc Dünya lkelerindeki ezilenler arasındaki "sömürgeci zihniyet" sorununa da değindi; örneğin, onun tipik kaba yorumu vardır: "Burada bir yabancı osurduğunda, her zaman bunun güzel koktuğunu söyleyecek bir Çinli vardır!")

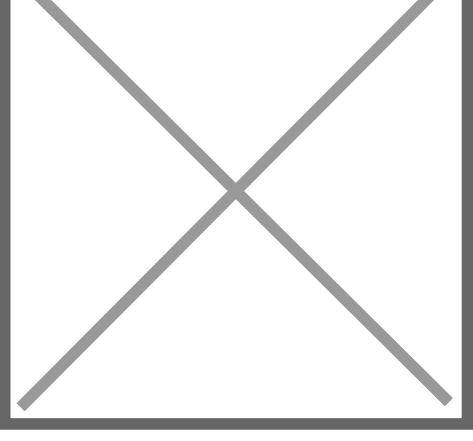
Çin devriminin ilk zaferinin ardından ve bu ilk zaferden sonra sosyalist inőa ve dönüőüm yolunda birkaç on yıl boyunca kaydedilen ilerlemeyle birlikte Mao, sosyalist toplumda çok

önemli katkısı da dahil olmak üzere bilimsel devrim teorisini ilerletmeye devam etti. Üretim araçları (esas olarak) toplumsallaştırılmış olsa da, ekonomik ilişkilerde ve toplumsal ilişkilerde (örneğin şehir ile kırsal bölge arasında, ülke içindeki farklı milletler arasında, erkekler ile kadınlar arasında ve zihinsel emek ile kol emeği arasında) önemli çelişkilerin varlığını sürdürmesi) ve politika ve kültür alanlarındaki çelişkiler; bunların hepsi, emperyalist kuşatma ve sosyalist ülkeye yönelik tehditlere ek olarak, sosyalist toplum içinde kapitalizmi yeniden kurmaya çalışacak güçlerin ortaya çıkmasına maddi temel sağlaması... Ve Komünist Partinin bu toplumdaki önder rolü göz önüne alındığında, bunun en yoğun ifadesi ve en büyük tehlikesi Komünist Partinin kendisinde, özellikle de onun önderlik düzeylerinde, Mao'nun ifadesiyle "halk" olan kişiler arasında yatmaktadır. Otoritenin kapitalist yolu seçmesi; bu, Mao'nun ölümünün ardından, Deng Xiaoping önderliğindeki "kapitalist yolcular" tarafından iktidarın ele geçirilmesiyle ne yazık ki ve korkunç sonuçlar doğuracak şekilde doğrulandı.

Mao, tüm bu önderliği ve rehberliği sağlarken aynı zamanda Çin'e, dünya çapında, özellikle de Üçüncü Dünya'da emperyalizme karşı savaşıyan insanlara pratik ve ideolojik yönlendirme ve somut yardım sağlama konusunda önderlik etti; Çin'in, iki ila üç milyon Vietnamlının hayatına mal olan ABD emperyalizmine karşı kurtuluş savaşında Vietnam halkına fedakarca yardım sağladı.

Ve yine, Mao yalnızca en yüksek düzeyde pratik bir devrimci önder değil, aynı zamanda kendi zamanının en gelişmiş devrim teorisieniydi ve ilgi alanları yalnızca siyaset ve devrimle sınırlı olmayan, bilim, sanat ve diğer alanlara yayılan ve komünizmin bilimsel yöntem ve yaklaşımına dayanan, en manidar anlamda gerçek bir entelektüeldi. Marksizmin, fiziği ve diğer bilim ve kültür alanlarını, aslında tüm insan varoluşunu ve çabasını *kucakladığını ancak bunların yerine geçmediğini* söyleyen önemli açıklamayı yazan kişi Mao'dur.

Cornel West'in girişindeki ilk iki cümleden ikincisine (Fanon'un 21. yüzyıldaki en alakalı

devrimci entelektüel olduğu iddiası) gelince, burada yine

saygıyla ama şiddetle katılmıyoruz. Aslında revcom.us internet sitemizde yer alan bir yazıda basit ve açık bir şekilde, bilimsel temelde şöyle denilmektedir: *Bob Avakian (BA) bugün dünyanın en önemli siyasi düşünürü ve önderidir.*

Ve evet, Bob Avakian, komünizmde daha ileri bir ilerlemeyi, halk arasında yeni komünizm olarak bilinen yeni bir sentezi öne çıkaran, en üst düzeyde devrimci bir entelektüeldir. Yeni komünizmi geliştirirken BA, eleştirel bir bilimsel yaklaşımla, komünist hareketin çoğunlukla olumlu deneyimlerinden ama aynı zamanda tali (ve bazı durumlarda ciddi) hatalarından ve genel olarak devrimci mücadele deneyiminden (erken dönem Fanon okuması da dahil olmak üzere) ve geniş bir insan çabası yelpazesinden yararlandı. Bunun sonucu olarak, yeni komünizmle birlikte komünizm, daha tutarlı bir bilimsel yaklaşım ve yöntemle ve daha kapsamlı bir enternasyonalist yönelimle (Mao'nun genel enternasyonalist yönelimi ve yaklaşımına aykırı olan bazı tali ancak önemli eğilimlerini eleştirilmesi ve bunların ötesine geçilmesi dahil) daha da sağlam bir bilimsel temele oturtulmuştur.

Yeni komünizmin en önemli ifadelerinden biri, BA'nın komünist hareketten "amaçlar araçları meşrulaştırır" şeklindeki zehirli anlayışın kökünü kazımak için yürüttüğü kararlı mücadeledir. (Amacın doğru olması veya doğru olduğu ilan edilmesi durumunda her türlü yolun haklı olduğu anlamına gelir). Buna karşı, kapitalizm-emperyalizm sistemini devirme ve tamamen farklı bir temel üzerinde, her türlü sömürü ve baskının ortadan kaldırıldığı komünist bir dünya nihai hedefini hedefleyen, kökten özgürleştirici bir sosyalist sistemi hayata geçirme mücadelesinde, her yerde, BA, *bu mücadelede kullanılan araçların bu özgürleştirici hedefle uyumlu olması ve onun bir ifadesi* olması gerektiğinde ısrar ediyor. Bu, BA'nın bu devrimin amacının intikam

olmadığı ve temel hedefinin “sonuncu ilk olacak, birinci sonuncu olacak” (ayaklar baş olacak) değil, *insanlığın kurtarılması*, yani var edilmesi olduğu gerçeğine tekrar tekrar vurgu yapmasıyla yoğunlaşmıştır- artık “birinci” olanların ve (pek çok) “sonuncu” olanın olmayacağı bir dünyanın.

Ve hepsi bu değil- BA aynı zamanda gerçek bir devrimin, evet bu ülkede, gerekli koşullar sağlandığında milyonlarca kişilik devrimci bir gücün öne çıkarılmasının nasıl gerçekleştirileceğine ilişkin stratejik yönelim ve yaklaşımı da geliştirdi ve geliştirmeye devam ediyor- burada ve *dünya çapında* her türlü korkunç baskıyı barındıran bu canavar kapitalizm-emperyalizm sistemini devirmek için topyekûn mücadeleye yönlendiriliyoruz. Ve BA, bu sistemin devrilmesinden ve iktidarın devrimci halk kitleleri tarafından ele geçirilmesinden hemen sonra başlayarak, tamamen yeni, özgürleştirici bir toplum için kapsamlı bir vizyon ve somut bir plan sağladı: *Kuzey Amerika’da Yeni Sosyalist Cumhuriyetin Anayasası*.

Biz Devrimci Komünistlerin (DevKom) *Gerçek Bir Devrim İçin Şimdi Örgütlenmeye Yönelik Bir Deklarasyon, Bir Çağrı*’da belirttiği gibi:

Bu ülkede şu ana dek böyle bir önder olmadı ve şu anda dünyada da böyle bir önder yok. Eğer bir gün özgürleşmek ve bu çılgınlığa bir son vermek istiyorsak, bu önderliği takip etmemeyi göze alamayız.

Burada son bir nokta olarak Cornel West’in girişinin sonuç kısmındaki şu ifadeye dönmekte fayda var:

Frantz Fanon, ruhani olan ile politik olanı, varoluşsal olan ile ekonomik olanı, manevi olan ile toplumsal olanı her zaman birbirine bağlayan az sayıdaki büyük devrimci entelektüelden biridir.

Burada yine devrimci bir entelektüel, teorisyen ve pratik devrimci önder olarak Bob Avakian, bugün herkesten çok daha fazla (ve hatta komünist hareketin önceki büyük önderleri için geçerli olanın da ötesinde) ekonomik, politik ve toplumsal ilişkileri birbirine bağladı- kültürel ve evet varoluşsal ve (doğru anlamda) manevi ve ruhani olanın yanı sıra, tamamen materyalist ve diyalektik bir bilimsel yöntem ve yaklaşıma dayanan kapsamlı bir sentez içerisinde bunu yaptı.

Bu, BA'nın New York City ve Berkeley'deki Revolution Books'ta bulunan pek çok eserinde ve revcom.us aracılığıyla erişilebilen BA'nın Toplu Eserlerinde görülebilir- konuşmalar ve filmler, kitaplar, denemeler ve makaleler, özellikle de şu eserinde: *İnsanlık İçin Bilimsel Temelde Umut*. BA'nın bir başka önemli eserinde bu konunun tartışılmasından uzun uzadıya alıntılar yapan, "*Hayatın ve Ölümün Anlamı Üzerine Farklı Görüşler: Yaşamaya ve Uğruna Ölmeye Değecek Şey Nedir?*" "Ruminasyon ve Çekişmeler"- tam başlığı *Ruminasyonlar ve Tartışmalar: Marksist Materyalizmin Önemi, Bir Bilim Olarak Komünizm, Anlamlı Devrimci Çalışma ve Anlamlı Bir Yaşam Üzerine*, özellikle "Amaçlı Bir Yaşam: Farklı Deneyimler, Farklı Kendiliğinden Görüşler ve Temelden Farklı Dünya Görüşleri" bölümü.

Bu nedenle, bir kez daha saygıyla ama güçlü bir şekilde, özellikle bu dönemdeki acil ihtiyaçlar açısından, Fanon'dan olumlu ve bazı açılardan olumsuz olarak öğrenilecek şeyler varken, Fanon tarafından temsil edilen ve katkıda bulunulanların en iyisi ve bunun da ötesinde, genel olarak devrimci düşüncenin en gelişmiş, bilimsel temelli sentezi, entelektüel, teorik ve pratik bir devrimcinin en önemli çalışma bütünü olan bu çalışma, geliştirilmiş ve hala şimdi BA tarafından daha da geliştirilmektedir.

Çok az kişinin BA'nın adını duyduğu ve onun yaptığı (ve yapmaya devam ettiği) önemli işi ciddiye alan çok az kişinin olduğu bir gerçektir. Dünyadaki halk kitlelerinin ve bir bütün olarak insanlığın karşı karşıya olduğu derin ve hatta varoluşsal kriz, olumlu bir şekilde dönüştürülecekse şayet bu sistemin dehşetinin altından çıkıp gerçekten özgür olmak istiyorsak, bu hepimizin değiştirme konusunda önemli bir sorumluluğa sahip olduğu ciddi bir sorundur.